

Programma (be)leefbaar groen

2025-2028

Op 10 februari 2025 is het 'Groen en recreatiebeleidsplan (Be)leefbaar voor iedereen' vastgesteld door de gemeenteraad Zwolle. Hierin zijn 10 ambities geformuleerd, die weergeven hoe we als Zwolle naar de toekomst toe een leefbare groene stad en gemeente willen blijven. Groen groeit mee met de groei van de stad. Deze groei uit zich in kwantiteit en kwaliteit en geeft invulling aan de opgaven vanuit biodiversiteit, klimaat en gezondheid. In dit 'Programma (be)leefbaar groen' is uitgewerkt hoe we de komende jaren aan realisatie van de ambities werken.

Studies wijzen uit dat de afgelopen jaren een afname van groen in Zwolle heeft plaatsgevonden¹. Medio 2024 is de Europese Natuurherstelwet aangenomen. Hierin is opgenomen dat het areaal groen in kwaliteit en kwantiteit niet achteruit mag gaan. Daarnaast laat het buurt voor buurt onderzoek zien dat (zeker in bepaalde wijken) inwoners een tekort aan groen ervaren en dat het belang van een groene woonomgeving als erg belangrijk wordt ervaren.

De studies en de wet onderbouwen de noodzaak van investeren in het groen in Zwolle.

In de bijlage staat een overzicht van alle maatregelen die invulling geven aan de ambities. Hierin is een onderverdeling gemaakt naar projecten, onderzoeken, acties om bewonersinitiatieven te steunen en monitoring van resultaten. Voor de verschillende maatregelen is op hoofdlijnen en op basis van vuistregels bepaald welke budgetten nodig zijn. Daarbij is onderscheid gemaakt tussen incidentele budgetten (bijvoorbeeld het uitvoeren van een studie) en structurele budgetten (bijvoorbeeld het aanplanten van toekomstbomen en monitoring).

Beschikbare budgetten

Er is al langer gesproken over het ontwikkelen van een NIA (Natuur Investeringsagenda), waarin het beschikbare budget wordt opgenomen om invulling te geven aan de groene opgaven waar Zwolle voor staat. Op 15 juli 2024 heeft de raad de Perspectiefnota 2025-2028 aangenomen en is besloten langjarig €200.000,- per jaar structureel beschikbaar te stellen voor de NIA.

Daarnaast zijn er de beschikbare uren die de verschillende (groene) collega's binnen de ambtelijke organisatie hebben. Deze uren zijn niet bruikbaar voor fysieke vergroening in Zwolle, maar kunnen en willen we wel gebruiken voor de benodigde studies en voorbereidingen om tot vergroening te komen.

Keuzes

Met het beschikbare budget en ambtelijke capaciteit moeten er keuzes worden gemaakt in de benodigde maatregelen, onderzoeken en activiteiten, zoals opgenomen in de tabel. Bij die keuzes moeten verschillende afwegingen worden gemaakt. Onder andere waar liggen meekoppelkansen op korte termijn, waar liggen urgente opgaven op korte

¹ [NM2024-Onderzoek-Tekort-aan-groen-in-Nederlandse-steden.pdf](#) en [Gezonde Stad Index 2024 | Arcadis](#)

termijn, waar is onderzoek nodig om later de juiste maatregelen te kunnen treffen, et cetera.

We investeren in eerste instantie vooral in de ambitie 'groen is dichtbij inwoners', dus in de bestaande stad. Binnen de bestaande stad zijn verschillende onderhoudsopgaven gepland voor de komende periode. Hier ligt een meekoppelkans om dan ook invulling te geven aan het plaatsen van toekomstbomen in de straat en te zoeken naar ruimte voor parkjes en plantsoentjes waar deze nog niet aanwezig zijn (2-22-200). Er zijn verschillende locaties in de bestaande stad waar een opgave ligt vanuit hitte of het ontbreken van groen nabij woningen. Groen dichtbij heeft de meeste positieve effecten op inwoners zoals welzijn, uitnodigen tot bewegen, tegengaan van hittestress en sponswerking. Daarnaast ondersteunt de keuze voor deze ambitie alle inbreidingsopgaven waar Zwolle de komende tijd voor staat. Om Zwolle leefbaar te houden is het belangrijk om te verdichten op een wijze die past bij de groene structuur van de stad. Daarmee verdient het de voorkeur om in eerste instantie te investeren in de aanleg van groen dicht bij huis. Hieraan gekoppeld zit ook het behoud van groen dicht bij huis door bij bestaande bomen de ondergrondse groeiplaats te verbeteren/vergroten, waardoor deze bestaande bomen naar de langjarige toekomst toe een grotere meerwaarde voor beleving, schaduw, biodiversiteit kunnen geven.

Daarnaast worden enkele onderzoeken gestart om de komende jaren bewust te kunnen investeren in vergroening en maatregelen voor recreatief medegebruik. Er wordt een goede monitoring gestart om zo de komende jaren bij te houden hoe het areaal groen verandert. Enerzijds in de vorm van toekomstbomen, anderzijds in areaal groen, gekoppeld aan nieuwe woningen en recreatieve mogelijkheden. Deze monitoring geeft belangrijke informatie over het realiseren van de ambities en een leefbare stad.

Door het budget primair in te zetten op het groen dicht bij huis, is er in de basis geen budget voor de ambitie 'Groen groeit mee'. Dit betekent niet dat er met de komst van nieuwe woningen geen nieuw groen komt. In de verschillende ontwikkelgebieden is groen een integraal onderdeel van het plan. Echter niet in de mate van 75m² groen per woning. Het groen zal dus naar verwachting meegroeien, maar minder robuust dan de ambitie stelt. Om voldoende groen in en direct aan de stad te realiseren wordt op projectbasis incidentele financiering worden gezocht voor nieuwe (stads)parken en grotere groengebieden.

Leeswijzer tabel

De beschikbare budgetten en de keuzes zoals hierboven beschreven geven de volgende leeswijzer van de maatregelentabel. De tabel geeft alle maatregelen en acties weer die voor realisatie van al de ambities nodig zijn. Het budget dat daarvoor nodig is, is niet beschikbaar in de NIA. Daarom zijn er keuzes gemaakt. In de tabel ziet u de volgende kleuren:

- Groen. De acties en maatregelen met de groene kleur hebben prioriteit en worden de komende jaren uitgevoerd. De uitvoering van deze maatregelen geven invulling aan de ambitie 'Groen is dichtbij inwoners'.
- Oranje. De acties en maatregelen met een oranje kleur worden niet uitgevoerd vanuit de NIA. Deze acties en maatregelen horen bij de ambitie 'Groen groeit mee'.

Wel zien we mogelijkheden om in combinatie met gebiedsontwikkelingen invulling te geven. Denk bijvoorbeeld aan de gebiedsontwikkeling Stadsbroek.

- Kleurloos. De acties en maatregelen die geen kleur hebben worden gepland na 2026. Na 2026 ontstaat er binnen de geprioriteerde maatregelen (groene kleur) financiële ruimte om andere maatregelen en acties te plannen en op te pakken (bijvoorbeeld om invulling te geven aan de uitgevoerde onderzoeken en studies). De acties en maatregelen die nu geen kleur hebben worden dus later gepland. Deze flexibiliteit is belangrijk om te kunnen sturen op dit programma door de jaren heen. Dit koppelen we aan de P&C cyclus.
- Roze. Enkele acties en maatregelen hebben een roze kleur. Voor deze acties geldt dat er al beschikbaar budget of menskracht voor is. En er vanuit de NIA dus geen of maar beperkt extra budget nodig is. Deze acties en maatregelen worden dus uitgevoerd.
- Blauw. Voor enkele acties en maatregelen is er de zorg of er voldoende menskracht (met juiste competenties) is. Het inzetten van de NIA voor inhuur van menskracht vinden we onwenselijk omdat de NIA voor daadwerkelijke uitvoering is. Of dat lukt is in ieder geval in 2025 een risico. Voor de begroting 2026 en verder volgt een voorstel om dit risico op te lossen, die de gemeenteraad integraal kan wegeen bij de begrotingsbehandeling.

Kapitalisering

Jaarlijks is er vanuit de NIA €200.000,- beschikbaar. Dit bedrag kan vergroot worden door bepaalde projecten als investering uit te voeren. Het geld van investeringen mogen we over een termijn van 30 jaar aflossen, waardoor we in het investeringsjaar een groter bedrag beschikbaar hebben. Door gedurende 30 jaar jaarlijks €7.000,- af te lossen, kunnen we in het investeringsjaar €200.000,- extra budget besteden. Hierbij geldt de kanttekening dat een investering geen onderzoek of bestaand groen mag betreffen. Het betreft dus fysieke aanleg van nieuwe bomen of plantsoenen.

Door dit in 2025 toe te passen, is er vervolgens in 2026 en verder een budget van €193.000,- beschikbaar. Door in 2026 of een ander jaar ook weer te investeren kan het investeringsbudget weer verhoogd worden, maar dus ook weer met een jaarlijkse afname van te besteden NIA-gelden door de 'rentelasten' over dit bedrag, gedurende 30 jaar.

Naast de kapitalisering wordt gezocht naar medefinanciering vanuit provincie (bijvoorbeeld via Natuur voor Elkaar), subsidies en particuliere initiatieven zoals blauw-groene diensten.

Flexibel meerjarenprogramma

In 2025 beginnen we met het vergroenen dicht bij huis als eerste invulling van de ambities uit het Groen en Recreatiebeleid. De geprioriteerde acties en maatregelen (groene kleur) lopen in de volgende jaren door. Daarnaast is er in 2025 budget nodig voor projectvoorbereiding en monitoring. Hierbij is onderscheid gemaakt tussen incidentele en structurele kosten. Jaarlijks wordt het meerjarenprogramma geconcretiseerd voor het volgende jaar (met de acties en maatregelen die nu geen kleur hebben). Dit wordt gekoppeld aan de begrotingscyclus zodat voor college en

gemeenteraad op die momenten sturing kan worden gegeven aan dit Programma. En op deze wijze is helder wanneer we inhoudelijk en financiële verantwoording geven over de uitvoering van dit programma.

Voor de komende jaren is er sprake van de volgende budgetten, waarbij een deel van de daadwerkelijke uitvoeringsmaatregelen als investering wordt aangemerkt en hier middels kapitaliseren een plus op het beschikbare budget wordt gevonden.

2025	2026	2027	2028	2029
€ 427.000,00	€ 364.000,00	€ 331.000,00	€ 328.000,00	€ 300.000,00

Jaarlijks wordt via de P&C cyclus verantwoording afgelegd over het budget en daarvan behaalde resultaten. Daarnaast wordt in het najaar van 2027 breed terug geblikt met de raad om te zien in hoeverre invulling is gegeven aan de ambities uit het Groen en Recreatiebeleidsplan en waar eventueel aanscherping of bijstelling moet plaatsvinden.